

ABORDĂRI ALE CONCEPTULUI DE OPERAȚII MULTI-DOMENIU

APPROACHES OF THE MULTIDOMAIN OPERATIONS CONCEPT

*Locotenent Ionela Cătălina MANOLACHE**

Rezumat: Finalul Războiului Rece și apariția tehnologiilor moderne, în special în domeniile spațial sau cibernetic au adus o nouă interpretare a conflictelor, bazate pe sisteme moderne și decizii adaptate la aceste noutăți. Tocmai prin prisma acestor considerente, natura în continuă schimbare a conflictelor a prezentat provocări doctrinelor și strategiilor militare tradiționale.

Abordarea operațiunilor multi-domeniu este folosită de NATO pentru a identifica punctele tari și capacitățile unice ale fiecărei categorii de forțe. Prin identificarea acestor capacități, Alianța este capabilă să creeze planuri care să maximizeze eficacitatea fiecărei categorii de forțe și să permită un răspuns mai eficient la potențialele amenințări.

Cuvinte-cheie: multi-domeniu, NATO, amenințare, conflict.

Abstract: The end of the Cold War and the emergence of modern technologies, especially in the space or cyber fields, brought a new interpretation of conflicts, based on modern systems and decisions adapted to these novelties. It is through these considerations that the continuous changing nature of conflicts has presented challenges to traditional military doctrines and strategies.

The multi-domain operations approach is used by NATO to identify the unique strengths and capabilities of each force category. By identifying these capabilities, the Alliance is able to create plans that maximize the effectiveness of each force category and enable a more effective response to potential threats.

Keywords: multi-domanin, NATO, threat, conflict.

Introducere

Istoria omenirii nu poate fi înțeleasă dacă nu este asociată cu conflictele și crizele care au marcat-o. Majoritatea domeniilor societății au fost modelate sau influențate de război. De-a lungul timpului, istoricii și specialiștii militari au studiat numeroase documente pentru a identifica și evidenția lecții și principii care pot sprijini dezvoltarea unor doctrine care să stea la baza următoarelor etape ale evoluției în modul de purtare al conflictelor.

De-a lungul timpului, mai mulți luptători, comandanți sau lideri au fost apreciați pentru acte de curaj, asumarea riscului și obținerea unor victorii decisive. Însă, ceea ce înclină balanța într-o anumită direcție într-un conflict sunt realismul și pragmatismul. Chiar dacă uneori poate este lipsită de gloria altor acțiuni, inducerea în eroare este activitatea al cărui succes

* Comandamentul Multinațional de Divizie Sud-Est, București, email: catalinagrigore31@yahoo.com.

poate aduce rezultate mult mai bune și mai puțin costisitoare decât alte abordări considerate idealiste.

Inducerea în eroare este esențială și are un rol foarte important în ducerea unui conflict, gestionarea ori prevenirea crizelor sau chiar în situații ce implică securitatea unui stat pe timp de pace. Chiar și statele care dispun de avantaje semnificative ale instrumentelor de putere națională nu neagă importanța inducerii în eroare și o folosesc într-o anumită măsură pentru a obține propriile avantaje. Prezumția că astfel de state sunt mai presus de folosirea acestei unelte este falsă, acest lucru fiind dovedit de istoria îndepărtată sau chiar de cea mai apropiată.

În cadrul unui conflict sau într-un context competitiv, inducerea în eroare este folosită cu scopul de a sprijini un plan sau o anumită strategie. Gradul de succes al componentei de inducere în eroare, de cele mai multe ori va fi direct proporțional cu succesul planului.

Față de secolul trecut, numărul operațiilor executate de forțele armate este mult mai mare în prezent. Conflictelor au devenit mai complexe, sunt purtate de actori statali sau non-statali, iar importanța deținerii abilităților de a executa acțiuni de inducere în eroare este crucială. Drept urmare, în dinamica majorității conflictelor, executarea și detectarea inducerii în eroare constituie o parte esențială din acțiunile desfășurate în spațiul de confruntare.

Operațiile multidomeniu (MDO) reprezintă un nou concept militar, care vizează contracararea provocărilor generate de tehnologiile emergente și amenințările din partea unor actori statali și non statali. Această nouă abordare recunoaște interdependența și interconectivitatea existente în diverse domenii de acțiune, precum cel terestru, aerian, maritim, spațial, informațional sau cibernetic și urmărește integrarea acestora.

Dacă abordarea doctrinară nu este adecvată, eventualele avantaje militare de care dispun organizațiile de securitate pot fi diminuate. Spre exemplu, Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) este nevoită să-și actualizeze legătura conceptuală dintre fundamentele conflictului uman și noile dezvoltări ce aduc schimbări importante în caracterul războiului. Însă, agresiunea declanșată de Rusia împotriva Ucrainei reprezintă o ocazie importantă pentru NATO pentru a-și reevalua unele aspecte doctrinare. Conflictul a scos în evidență importanța acțiunilor din domeniul cibernetic și spațial, utilitatea sistemelor fără pilot și valoarea unor comandanți flexibili în gândire, ce pot livra efecte în cadrul mai multor domenii, cu rapiditate și la scară înaltă.

1. Abordarea curentă a operațiilor militare

La momentul actual, abordarea referitoare la operațiile militare evidențiază folosirea operațiilor întrunite, ce presupun folosirea coordonată a diferitelor categorii de forțe, cu scopul realizării unității de efort și exploatării punctelor forte ale fiecărei categorii. În cadrul operațiilor întrunite sunt folosite tehnologii avansate, precum rețele de comunicații, sisteme de informații, supraveghere și recunoaștere (ISR), arme ghidate de

precizie ori sisteme fără pilot. Aceste operații presupun integrarea actorilor non-militari, precum agențiile civile, organizațiile non-guvernamentale (ONG) și organizații internaționale, folosite în planificarea și execuția acțiunilor militare.

Specific nivelului întrunit sunt campaniile și operațiile militare majore. Aceste operații apar ca urmare a apărării directe a spațiului NATO împotriva oricărui agresor. De obicei, acest lucru se realizează prin lupte convenționale forță-contra-forță, de scară, frecvență și intensitate diferite, între forțele armate ale structurilor implicate. Acestea acționează, de principiu, ca instrumente ale politicii naționale sau a NATO, pot fi ușor de identificat ca și combatanți și respectă legile conflictelor armate. Însă, chiar și operațiile de luptă majore pot fi exagerate, perpetuate sau exploatare de cei care vor să beneficieze de instabilitate prin insurgență, terorism, criminalitate sau dezordine.

Pe lângă identificarea capabilităților, NATO utilizează abordarea întrunită pentru a identifica potențialele lacune în capacitățile de apărare colectivă ale Alianței. Aceasta implică analiza capacităților actuale și identificarea domeniilor în care ar putea fi necesare resurse sau pregătiri suplimentare. Prin identificarea acestor lacune, NATO poate dezvolta un răspuns mai eficient în cazul unor eventuale amenințări.

De asemenea, NATO utilizează abordarea întrunită pentru a dezvolta structuri întrunite de comandă și control. Aceasta presupune numirea unui singur comandant care are autoritatea de a lua decizii și de a emite ordine tuturor categoriilor de forțe. Această abordare urmărește ca toate categoriile de forțe să lucreze împreună pentru un obiectiv comun, iar eforturile lor sunt coordonate eficient.

La rândul său, România dispune de propria doctrină pentru operații întrunite, care acoperă diferite aspecte fundamentale specifice acestui tip de operații care se desfășoară în anumite contexte. De asemenea, Armata Română desfășoară în mod regulat exerciții de tip întrunit, fie că sunt planificate la nivel național, ori împreună cu NATO sau alte state sau structuri partenere.

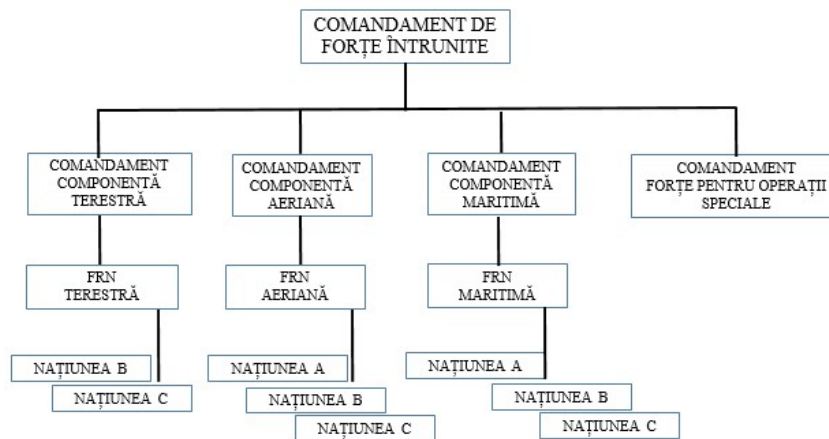

Figura 1: Comandament generic de forțe întrunite¹

Chiar dacă abordarea întrunită a rezistat în fața provocărilor existente pentru o lungă perioadă de timp și probabil o va face în continuare în diferite forme, anumiți factori impun o schimbare sau o adaptare a modului de efectuare a operațiilor militare. Armele și sistemele inovatoare stau la baza nevoii comandanților de a modifica maniera în care gândesc și se pregătesc pentru război. Aceste tehnologii includ și nu se limitează la platforme de atac ce lovesc cu precizie, senzori avansați, roboți inteligenți, sisteme cibernetice ori utilizarea rețelelor sociale în scopuri militare. Folosirea acestora combinat poate aduce două efecte semnificative asupra manierei în care războiul este condus: raza de acțiune a unor arme și sisteme va elimina barierele rigide dintre domenii prin capacitatea lor de a comprima timpul și spațiul în care se desfășoară acțiunile militare și se va extinde numărul de domenii de război, de la cele trei tradiționale, terestru, maritim și aerian, la cinci, odată cu includerea spațiului și domeniului cibernetic, va necesita o integrare mai mare a comenzii în ceea ce promite a fi un mediu mai complex.

În ultimii ani, au fost introduse tehnologii care au început să comprime domenii ale războiului și să reducă unele constrângeri operaționale date de timp și de distanță. Întotdeauna a existat un grad de suprapunere între domenii, însă, cu trecerea timpului, zonele de suprapunere între domenii se lărgesc până la punctul în care limitele dintre ele încetează efectiv să mai existe. În vreme ce razele de acțiune ale unor sisteme cresc, zonele de distrugere la nivelul întregului teatru vor deveni norma, nu excepția. Nu este exclusă posibilitatea ca aceste capabilități să rămână un simplu atribut al statelor foarte puternice. Cu cât aceste arme și sisteme se

¹ AJP-3, *Allied Joint Doctrine for the Conduct of Operations*, Nato Standardization Office, Bruxelles, 2019, pp.1-6, traducere proprie.

dezvoltă mai mult, cu atât statele, chiar și cele minore sau unele organizații vor deprinde o anumită capacitate de a proiecta puterea pe distanțe mari.

Un exemplu al felului în care bătaia mare a unor sisteme poate redefini relațiile dintre mediile de operare constă în folosirea unor rachete de precizie lansate de pe uscat la distanțe foarte mari. Deși principalul efect poate fi pericolul pus pentru o flotă, efectele de alt ordin sunt cele care pot impune modificări ale principiilor de bază în jurul cărora este organizată o forță întrunită. Un efect de ordinul doi poate fi acela că nu neapărat partea dintr-un conflict cu flota cea mai puternică va exercita controlul mării și că acest control poate fi exercitat cu platforme mobile cu rachete de precizie de la sol.

2. Abordarea multidomeniu a operațiilor militare

Războiul evoluează, iar acesta este un proces continuu. De-a lungul timpului, a fost nevoie să evolueze și doctrina și strategia militară, pentru a menține nivelul adecvat față de progresele tehnologice, schimbările societale și noile realități geopolitice. În prezent, apariția unor tehnologii noi, natura schimbătoare a conflictelor și evoluția socială au condus la o nouă abordare a operațiilor militare cunoscută sub numele de operații multidomeniu (Multi-domain operations -MDO).

Operațiile multi-domeniu reprezintă o abordare nouă a operațiilor militare, în care accentul cade asupra integrării tuturor domeniilor de război (terestru, maritim, aerian, cibernetic și spațial) pentru ca la final să fie atins un obiectiv comun. Scopul acestor operații constă în sincronizarea și coordonarea tuturor operațiilor din toate domeniile, creând astfel o forță bine integrată, ce poate răspunde oricăror amenințări emergente. La baza MDO stă premisa că niciun domeniu nu poate funcționa izolat și că succesul în conflictele moderne necesită coordonarea și integrarea tuturor domeniilor.

După cum reiese și din cele enunțate anterior, natura în schimbare a conflictelor a fost cea care a determinat abordarea multidomeniu. Conflictele actuale se caracterizează prin complexitate, ambiguitate și folosirea tehnologiilor emergente. Operațiile militare nu se mai limitează la domeniile tradiționale (terestru, maritim și aerian), ci se extind semnificativ și în cel spațial, cibernetic sau chiar în cel informațional. Adversarii militari utilizează aceste domenii cu scopul de a perturba, degrada ori nega capacitățile celorlalți, iar MDO reprezintă un răspuns în fața tuturor acestor amenințări emergente, care încearcă să valorifice capacitățile specifice fiecărui domeniu pentru a crea o abordare mai cuprinzătoare și mai eficientă a operațiilor militare. Actorii statali sunt din ce în ce mai vulnerabili la aceste amenințări și trebuie să se adapteze naturii în schimbare a conflictelor.

Tehnologii emergente precum inteligența artificială, învățarea automată ori sisteme autonome oferă posibilitatea desfășurării unui câmp mai amplu de operații militare. Aceste tehnologii au capacitatea de a îmbunătăți cunoașterea situației, de a crește viteza de acțiune și agilitatea, dar și de a reduce riscul la care sunt supuși operatorii umani. Chiar și așa,

ele implică noi provocări, inclusiv necesitatea unor noi doctrine și forme de pregătire pentru a asigura o integrare eficientă.

Abordarea curentă a operațiilor militare se confruntă cu provocări din partea tehnologiilor emergente care estompează granițele dintre diferite domenii și creează noi vulnerabilități. De exemplu, utilizarea atacurilor cibernetice, a războiului electronic și a armelor bazate pe mijloace spațiale pot perturba rețelele de comunicații, dezactiva sistemele ISR și amenința infrastructura critică. Utilizarea sistemelor fără pilot, cum ar fi dronele și roboții, poate oferi noi capacități pentru colectarea informațiilor, supraveghere și lovituri de precizie, dar poate pune și provocări etice și juridice, cum ar fi riscul de victime civile și responsabilitatea pentru autonomia acțiunilor. Utilizarea inteligenței artificiale și a învățării automate pot îmbunătăți procesul de luare a deciziilor și pot accelera operațiile, dar pot ridica și îngrijorări cu privire la părtinire, transparență și responsabilitate. Raza de acțiune a capacităților cibernetice și a rețelilor sociale este chiar mai mare decât cea a rachetelor. În atacurile cibernetice, timpul și distanța față de un adversar au un rol mai redus. Capacitatea unor astfel de tehnologii de a comprima timpul și spațiul sugerează că factorul limitator existent al distanței dintre punctul de origine și punctul de efect nu va mai conta în curând atunci când se planifică un atac sau se organizează o apărare. Până acum, nu au fost purtate războaie în care relevanța timpului și a distanței să fie redusă într-o asemenea măsură.

O analiză scurtă a manualului american nou apărut „F.M. 3-0 Operații” evidențiază unele modificări și adăugiri doctrinare, din care reiese evoluția în actualizarea doctrinei, astfel încât să se poată integra și desfășura și noile operații multi-domeniu. Manualul reprezintă o bază solidă pentru desfășurarea operațiilor multi-domeniu de către armata americană. Câteva dintre aspectele doctrinare nou introduse sunt analizate în continuare.

Manualul introduce un mediu operațional alcătuit din cinci domenii fizice (terestru, aerian, maritim, cibernetic și spațial) înțeles prin trei dimensiuni (fizică, informațională și umană).²

Un alt element de noutate se referă la mai multe principii și imperative care sunt aplicabile operațiilor. Aceste principii sunt agilitatea, anduranța, adâncimea și convergența.

Agilitatea este definită ca „abilitatea de a muta forțe și de a le ajusta dispunerea și activitățile mai rapid decât adversarul.”³ Din acest principiu reiese importanța, pentru succesul acțiunilor, a abilității de a acționa mai repede decât adversarul.

Anduranța este definită ca „Abilitatea de a persevera de-a lungul timpului și prin adâncimea unui mediu operațional.”⁴ Aceasta presupune folosirea puterii de luptă oriunde, pentru perioade mai mari de timp.

² FM 3-0, *Operations*, Headquarters Department of the Army, Washington DC, 2022, p. x, traducere proprie.

³ *Ibidem*, p. 3.

⁴ FM 3-0, *op.cit.*, p. 3-6, traducere proprie.

Adâncimea constă în extinderea operațiilor în timp, spațiu sau scop pentru a obține rezultate definitive. Aceasta se concentrează pe dispunerea inamicului de-a lungul tuturor domeniilor.⁵

Convergența reprezintă „*deznodământul creat de folosirea concertată a capacităților din mai multe domenii și eșaloane împotriva combinărilor de puncte decisive în orice domeniu pentru a crea efecte împotriva unui sistem, formațiuni, decident sau într-o anumită zonă geografică*”.⁶ Scopul convergenței este acela de a crea oportunități care pot fi exploatate.

Imperativele constau în acțiuni pe care forțele armate trebuie să le execute pentru a învinge forțele inamicului și pentru a îndeplini obiectivele cu pierderi sau costuri acceptabile. Acestea cuprind:

- vizualizează-te pe tine, vizualizează inamicul și înțelege mediul operațional. Comandanții trebuie să dețină capacitatea de a vizualiza mediul operațional în funcție de factorii relevanți pentru procesul de luare a deciziei. Ei trebuie să dezvolte o bună înțelegere a forțelor proprii raportată la cerințele pentru misiune, la relația forței cu eșalonul superior, cu forțele vecine și la celelalte domenii. De asemenea, comandanții trebuie să încerce să se vizualizeze din perspectiva inamicului, în mare parte prin înțelegerea elementelor de informații esențiale proprii. Inamicul trebuie vizualizat din perspectiva puterii sale de luptă, avantaje și intenții în cadrul mediului operațional;

- ia în calcul faptul că ești permanent sub observare și sub spectrul tuturor formelor de contact; capacitățile existente pe linie de aer, spațiu și mediu cibernetic, cresc probabilitatea ca forțele adversare să aibă contact vizual și electromagnetic cu forțele proprii. Comandanții trebuie să acționeze cu presupunerea că sunt sub observare din diferite domenii. Operațiile multidomeniu adaugă o nouă formă de contact, respectiv influența. Aceasta este definită ca „*interacțiuni prin dimensiunea informațională a căror intenție este să modeleze percepțiile, comportamentele și deciziile oamenilor în legătură cu o anumită politică sau un obiectiv militar*”.

- creează și exploatează avantajul fizic, informațional și uman în urmărirea dominației decizionale;

- inițiază contactul cu cel mai mic element posibil; Presupune ca forțele să ia contactul cu senzori sau sisteme fără pilot pentru a minimiza riscul la adresa personalului și capacităților cheie;

- impune dileme multiple inamicului. Această imperativă presupune ca prin aplicarea în mod complementar al capacităților pentru a crea adversarului mai multe probleme decât acesta este capabil să rezolve;

- anticipează, planifică și execută tranziții. Comandanții trebuie să identifice încă de pe timpul planificării potențialele tranziții și să le ia în

⁵ *Ibidem*, pp. 3-7, traducere proprie.

⁶ *Idem*.

calcul. A crea schimbări stabile, în special în dimensiunea umană și informațională.

- desemnează, cântărește și susține efortul principal.
- consolidează permanent câștigurile. Latura multidomeniu a mediului operațional pune o presiune ridicată pe abilitatea forțelor militare de a crea schimbări de durată în special în dimensiunile umană și informațională. Comandanții trebuie să aprecieze mereu când și cum să își consolideze câștigurile pe măsură ce situația se dezvoltă;
- înțelege și gestionează efectele operațiilor asupra militarilor.⁷

Analizate din perspectiva Statelor Unite, MDO reprezintă un factor cheie atât în ceea ce privește interesul național, cât și în privința misiunii NATO de a descuraja și de a se apăra de orice amenințare care ar putea veni din partea actorilor statali sau nestatali. SUA este prima putere militară care a înțeles și a recunoscut nevoia de a se adapta la actualul mediu de securitate și de a-și dezvolta concepte și capacități noi, prin care să-și mențină avantajul în fața unor amenințări emergente. Abordarea SUA față de MDO se bazează pe principiul „superiorității în toate domeniile”, fapt ce presupune că cel mai probabil și NATO își are ca obiectiv atingerea superiorității în toate domeniile, inclusiv pe uscat, pe mare, aer, spațiu și spațiu cibernetic. Superioritatea pe toate domeniile necesită integrarea diferitelor categorii de forțe, utilizarea tehnologiilor avansate și cooperarea cu aliații și partenerii.

Pentru a atinge superioritatea în toate domeniile, SUA urmărește mai multe inițiative. Una dintre acestea este Comanda și Controlul Întrunit în toate Domeniile (Joint All-Domain Command and Control-JADC2). Acesta reprezintă un concept militar modern, ce permite integrarea tuturor domeniilor în actualul câmp de luptă. El întrunește toate domeniile operaționale, chiar și pe cele spațial și cibernetic și asigură o cooperare fără întreruperi nu doar la nivel național, cât și între țările membre NATO. JADC2 este conceput pentru a oferi comandantului forței întrunite instrumentele necesare pentru a controla și gestiona eficient operațiile într-un mediu multi-domeniu.⁸

Unul dintre aspectele esențiale ce țin de JADC2 este reprezentat de inducerea în eroare. În contextul operațiilor multi-domeniu, inducerea în eroare este foarte importantă pentru derutarea inamicului și pentru a-l împiedica să înțeleagă intențiile reale ale armatei, în cazul de față a SUA, în situația unor potențiale acțiuni militare.

JADC2 este conceput pentru a da posibilitatea utilizării eficiente a inducerii în eroare prin integrarea informațiilor din mai multe surse și domenii, permițând comandantului forței întrunite să ia rapid decizii informate. Prin utilizarea tehnologiilor avansate precum inteligența

⁷ FM 3-0, *op.cit.*, pp. 3-8, traducere proprie.

⁸ John R. Hoehn, *Joint All-Domain Command and Control (JADC2)*, disponibil la <https://sgp.fas.org/crs/natsec/IF11493.pdf>, accesat la 20.03.2023, traducere proprie.

artificială, învățarea automată și analiza datelor mari, JADC2 oferă o imagine mai cuprinzătoare a câmpului de luptă, permițând SUA să inducă inamicul în eroare într-o manieră eficientă.

De asemenea, JADC2 permite utilizarea coordonată a inducerii în eroare în multiple domenii. Acest lucru implică faptul că operațiile de inducere în eroare pot fi efectuate simultan pe uscat, mare, aer, spațiu și spațiul cibernetic. Prin crearea unei narative consecvente de inducere în eroare cu elemente din toate domeniile, crește posibilitatea de succes a utilizării acestui proces.

Un alt aspect al JADC2 care este legat de inducerea în eroare este capacitatea de a schimba rapid tehnicile și tacticile în funcție de nevoi. Într-un mediu cu mai multe domenii, situația se poate schimba rapid, iar capacitatea de adaptare rapidă este esențială. JADC2 oferă comandantului forței comune date și analize în timp real, permițându-i să-și ajusteze rapid tacticile și tehnicile de inducere în eroare pentru a răspunde circumstanțelor în schimbare. Acest lucru permite SUA să mențină inamicul într-o stare de dezechilibru, crescând dificultatea discernerii de către acesta a intențiilor forțelor SUA. Mai mult, JADC2 permite comandantului forței întrunite să comunice eficient cu forțele din toate domeniile. Acest lucru este esențial în coordonarea operațiilor de inducere în eroare, deoarece permite diseminarea de informații false în mod coordonat și în timp util. Cu JADC2, comandantul forței comune se poate asigura că toate trupele sunt conștiente de scenariul și narativa inducerii în eroare și înțeleg rolul lor în realizarea acesteia.

Joint All-Domain Command and Control (JADC2) reprezintă un concept militar esențial pentru evoluția operațiilor multi-domeniu, care permite integrarea tuturor domeniilor operaționale în câmpul de luptă modern. Reprezintă factorul cheie al inducerii în eroare în operațiile multi-domeniu, întrucât oferă comandantului forței comune instrumentele necesare pentru a controla și gestiona eficient operațiile în toate mediile. Pe baza folosirii tehnologiilor avansate, precum inteligența artificială, învățarea automată și analiza datelor mari, JADC2 oferă o vedere mai cuprinzătoare a câmpului de luptă, permițând operații de inducere în eroare mai eficiente. În plus, JADC2 permite utilizarea inducerii în eroare în mai multe domenii, abilitatea de a schimba rapid tacticile și tehnicile și comunicarea eficientă cu trupele din toate domeniile, toate acestea fiind esențiale în desfășurarea de succes a operațiilor de inducere în eroare.

Operațiile multi-domeniu au fost identificate drept o componentă cheie în strategia de dezvoltare a armatei SUA, cât și în noile planuri de apărare regionale ale NATO, al căror scop este redat de crearea condițiilor de a răspunde mai bine în fața actualelor amenințări.

NATO ar intenționa să utilizeze conceptul de MDO pentru planurile de apărare regională în câteva moduri specifice, precum:

- Identificarea și valorificarea capabilităților unice fiecărui domeniu; unul dintre aspectele cheie ale conceptului MDO este recunoașterea faptului că fiecare domeniu are capabilități unice care pot fi

valorificate pentru a atinge un obiectiv comun. NATO intenționează să utilizeze această abordare pentru a identifica și exploata capabilitățile unice ale fiecărui domeniu pentru a atinge obiectivele strategice ale Planurilor sale regionale de apărare;

- Coordonarea acțiunilor între domenii; un alt aspect important al conceptului MDO este nevoia de coordonare între domenii. NATO intenționează să folosească această abordare pentru a se asigura că acțiunile întreprinse într-un domeniu sunt coordonate cu acțiunile întreprinse în alte domenii, pentru a obține un răspuns coordonat și sincronizat la potențialele amenințări;

- Integrarea informațiilor între domenii; conceptul MDO recunoaște, de asemenea, importanța integrării informațiilor între domenii. NATO intenționează să utilizeze această abordare pentru a se asigura că informațiile adunate într-un domeniu sunt diseminate și în alte domenii în timp util și eficient, pentru a obține o înțelegere mai cuprinzătoare și mai precisă a potențialelor amenințări.

- Dezvoltarea structurilor întrunite de comandă și control; NATO intenționează să utilizeze conceptul MDO pentru a dezvolta structuri comune de comandă și control care să permită luarea deciziilor mai eficient și mai eficace în domenii. Acest lucru va ajuta la asigurarea faptului că toate domeniile își concentrează eforturile spre un obiectiv comun și că aceste eforturi sunt coordonate și sincronizate.

- Desfășurarea de exerciții întrunite; conceptul MDO subliniază importanța pregătirii și exercițiilor întrunite pentru a exista siguranța că toate domeniile sunt familiarizate cu capacitățile și limitările celorlalte domenii. NATO intenționează să utilizeze această abordare pentru a dezvolta forme de pregătire și exerciții care vor îmbunătăți coordonarea și sincronizarea între domenii.

- Adaptarea la amenințările emergente; Conceptul MDO recunoaște că potențialele amenințări pot apărea din orice domeniu și că natura acestor amenințări este în continuă evoluție. NATO intenționează să folosească această abordare pentru a rămâne agil și adaptabil în fața amenințărilor emergente, prin valorificarea capacităților unice ale fiecărui domeniu pentru a răspunde la potențialele amenințări într-un mod coordonat și sincronizat.

- Îmbunătățirea posturii de apărare a NATO; Prin valorificarea conceptului MDO, NATO intenționează să sporească postura generală a poziției sale de apărare, asigurându-se că toate domeniile sunt utilizate pentru un obiectiv comun și că eforturile depuse sunt coordonate și sincronizate.

Concluzii

La momentul actual, provocarea mentală care cade asupra organizațiilor militare în vederea adoptării unui mod de gândire multi-domeniu este foarte mare, deoarece presupune o ajustare semnificativă a structurii forței și cerințelor organizaționale. Trecerea de la modul de gândire întrunit la cel multi-domeniu implică, pe lângă altele și unele

dificultăți. Comandanții viitorului vor avea nevoie de abilități diferite comparativ cu cele necesare în prezent. Ei trebuie să conducă structura pe care o conduc spre o victorie în haosul multitudinii domeniilor în care o parte din delimitările tradiționale nu mai există, să privească războiul prin prisma unor domenii integrate și să înțeleagă cum pot provoca haosul unui inamic punându-l pe acesta în fața unor situații complicate din mai multe domenii, copleșindu-i astfel capacitatea de a înțelege, reacționa și supraviețui.

Operațiile multidomeniu prezintă atât provocări cât și oportunități în diverse zone, precum educația militară, jocul de război, cultura organizațională. Felul în care țările membre NATO își vor adapta abordarea națională la cea multi-domeniu va avea un impact asupra succesului operațional. Ca parte a acțiunilor militare, inducerea în eroare va fi afectată într-o anumită măsură de noile schimbări.

BIBLIOGRAFIE

- AJP-3. *Allied Joint Doctrine for the Conduct of Operations*. Bruxelles. 2019. Nato Standardization Office.
- FM3-0. *Operations*. Washington DC. 2022. Headquarters Department of the Army, disponibil la <https://irp.fas.org/doddir/army/fm3-0.pdf>.
- HOEHN J. R., *Joint All-Domani Command and Control (JADC2)*. 2022, disponibil la <https://sgp.fas.org/crs/natsec/IF11493.pdf>.

